

Andrzej Małachowski

"Akademicka posługa myślenia",
Ignacy Dec, Wrocław 2006 :
[recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 14/1, 287-290

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

o jej własnym doświadczeniu przeżywania spotkania z Bogiem. Na tę sytuację ks. Rosik zwraca uwagę już we *Wstępie* i jeszcze dobitniej w trakcie swej pracy, kiedy twierdzi, że Stein: „Pisząc o reformatorze Karmelu, pisze o sobie” (s. 104).

Książka cenna, ubogacająca, należy ją polecić wszystkim zainteresowanym życiem duchowym oraz osobą i twórczością Edyty Stein.

ks. Jerzy Machnacz

Bp. Ignacy Dec, *Akademicka postuga myślenia*, PWT, Wrocław 2006, ss. 654

W życiu ziemskim człowiek przechodzi przez różne etapy. Wyznaczane są one przez ważne wydarzenia i pełnione funkcje. Zawsze pozostają po nich jakieś ślady, które świadczą o działalności i o spotkanych ludziach. Jest to najczęściej wspaniała góra wydarzeń historycznych mających wpływ na bieg historii lokalnej. Trzymając w ręku grubą książkę – monumentalne dzieło byłego wielkiego Rektora Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ks. prof. zw. dr. hab. Ignacego Deca, mamy okazję zobaczyć, jaki ślad działalności pozostawił po sobie.

W posługiwaniu kapłańskim ks. Ignacy Dec przechodził przez różne etapy. Był czas pracy duszpasterskiej w parafii w charakterze wikariusza (1969-1970 – Wrocław, parafia pw. św. Jakuba i Krzysztofa; oraz 1976-1979 – Wrocław, parafia pw. Świętej Rodziny). Szkoda, że nie pozostały zapiski, homilie i wspomnienia z tamtego okresu. Zapewne nie były wówczas tak skrupulatnie zbierane i pozostaną jedynie, jak wiosenna mgła, rozmyte w pamięci samego Autora. Były lata studiów specjalistycznych (1970-1976 – KUL oraz 1979-1980 – Louvain-la-Neuve i Paderborn). Najdłużej funkcje naukowo-dydaktyczne, wychowawcze i administracyjne ks. Ignacy Dec pełnił w Metropolitalnym Wyższym Seminarium Duchownym i na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Dokładniej, w MWSD – 13 lat (1982-1995). Potem krok wyżej, na PWT we Wrocławiu, z funkcją rektora aż przez cztery kadencje – w sumie 12 lat (1992-2004). Ślad tej pracy pozostał w kilku książkach i w wielu artykułach popularnonaukowych. Jako wychowawca i wykładowca wśród alumnów i świeckiej młodzieży akademickiej był zapraszany przez księży proboszczów archidiecezji wrocławskiej z posługą duszpasterską; z homiliami i rekolekcjami. Owocem tej działalności jest opublikowanych dotąd osiem tomów homilii i rozważań noszących wspólny tytuł *Siejba słowa*.

W czasie pełnienia funkcji rektora Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu Księdzu Rektorowi przysługiwało pierwszeństwo w wygłaszaniu różnych przemówień okolicznościowych, np. podczas inauguracji roku akademickiego, na różnych sympozjach i sesjach naukowych, promocjach doktorskich, jubileuszach pracowników naukowo-dydaktycznych i innych uroczystościach uczelnianych. Znaczną część tych przemówień Autor zbierał sam, aby samodzielnie dokumentować ważniejsze wydarzenia w życiu uczelni. Wiele z tekstów było już drukowanych, zwłaszcza w „Biuletynie Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu”, we „Wrocławskim Przeglądzie Teologicznym” oraz we „Wrocławskich Wiadomościach Kościelnych”. Z powodu małego nakładu i niewielkiego zasięgu pism uczelnianych oraz rozproszenia tekstów w różnych miejscach Autor

zdecydował się opublikować swe teksty w jednym tomie, aby były łatwiej dostępne i ukazywały postać Rektora. Nie są to wszystkie teksty, ale jedynie te, które udało się odnaleźć w osobistych zapiskach. Widać stąd wyraźnie, że wszystkie wystąpienia były przez Księdza Rektora starannie przygotowane i napisane oraz że nie było tu żadnej improwizacji czy braku wcześniejszego namysłu.

Zebrane teksty Autor podzielił na sześć części. Pierwszą stanowią przemówienia wygłoszone podczas inauguracji roku akademickiego. Jest ich w sumie dwanaście. 1. *W służbie pytań odwiecznych*; 2. *Z Maryją nawiedzając archidiecezję w nowy rok akademicki*; 3. *W służbie prawdzie dla dobra człowieka i Kościoła*; 4. *W drodze ku 46. Międzynarodowemu Kongresowi Eucharystycznemu*; 5. *Rola i zadania Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu wobec Kościoła i nauki*; 6. *Miejsce teologii w nauce i kulturze*; 7. *Teologia w kulturze na przełomie stuleci i tysiącleci*; 8. *Dlaczego i z jaką teologią w XXI wiek?*; 9. *Na drodze do trzechsetlecia teologii akademickiej we Wrocławiu*; 10. *Jubilatę Deo – za dar trzystu lat Wydziału Teologicznego we Wrocławiu*; 11. *Z jaką teologią do nowej Europy?*

Druga grupa tekstów zawiera listy do wiernych archidiecezji wrocławskiej, jakie pisał z okazji uroczystości Bożego Narodzenia i Zmartwychwstania Pańskiego. Jest ich w sumie 22. Odczytywano je we wszystkich kościołach archidiecezji podczas Mszy św. w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Wszystkim tym listom są przypisane bardzo wymowne tytuły, warto je tutaj przytoczyć: *Na służbie archidiecezji*, *Wymowa zmartwychwstania Chrystusa*, *Pierwszy na liście świętych męczenników*, *Trwa walka z prawdą o zmartwychwstaniu*, *Odwieczny konflikt prawdy i kłamstwa*, *dobra i zła*, *Chrystus zmartwychwstał – prawdziwie zmartwychwstał*, *Spełnianie się Chrystusowej zapowiedzi*, *Święta naszego wyzwolenia*, *Dramat prawdy i fałszu trwa*, *Zmartwychwstały zaprasza nas do siebie*, *Św. Szczepan – wzór przebaczenia*, *„Oto dzień, który Pan uczynił”*, *Rodzina jest drogą Kościoła*, *Dwa szczególne znaki miłości Boga do człowieka*, *Zobowiązująca miłość*, *Dawni i dzisiejsi przeciwnicy prawdy o zmartwychwstaniu*, *Warto słuchać Pana Boga*, *Beznadziejna walka z prawdą o zmartwychwstaniu Chrystusa*, *Wysoka cena wierności Chrystusowi*, *Dzisiejsze losy prawdy o zmartwychwstaniu Chrystusa*, *Najważniejsze narodziny w dziejach świata*, *Potrzeba komunii ze Zmartwychwstałym*.

W części trzeciej książki zostały zamieszczone laudacje – w liczbie pięciu – jakie wygłosił Autor jako promotor podczas uroczystości nadania doktoratów *honoris causa*: dla ks. kard. Henryka Gulbinowicza: *Vir in mente et in praxi doctissimus*; dla ks. kard. Josepha Ratzingera: *Księżę Kościoła i teologii*; dla prof. Jana Kmity: *Budowniczy mostów materialnych i duchowych*; dla księdza kardynała Angelo Sodano: *W służbie Kościołowi i watykańskiej dyplomacji*; oraz dla profesora Franciszka Ziejki: *Piastowski Wrocław królewskiemu Krakowowi*.

Czwarty rozdział stanowią przemówienia wygłoszone na sympozjach i sesjach naukowych. Jest tu pięć następujących części: cztery przemówienia na sesjach poświęconych encyklikom Jana Pawła II: encyklika *Virginitatis splendor – Blask prawdy w wolności i wolności w prawdzie*; encyklika *Ewangelium vite – Encyklika dwudziestego stulecia*; encyklika *Fides et ratio – O właściwą pozycję rozumu w wierze oraz filozofii w teologii*; oraz encyklika *Ecclesia de Eucharistia – Zamyślenia nad największym skarbem Kościoła*. Przemówień na Wrocławskich Dniach Duszpasterskich było tyle, ile lat pełnienia funkcji rek-

torskiej – 12: *Przez odnowę rodziny do odnowy narodu, Znak czasu dla Kościoła w Polsce, Odnowa człowieka dla odnowy społeczeństwa, Przez Eucharystię do wolności dzieci Bożych, W hołdzie Duchowi Bożemu, O Bogu Ojcu przed nadchodzącym Wielkim Jubileuszem, Zbawcy świata na Wielki Jubileusz, Na przełomie stuleci i tysiącleci, Spojrzenie z nadzieją w przyszłość z progu trzeciego tysiąclecia, Jako katechizujący i katechizowani, O właściwy wizerunek kobiety, Jaka Europa jutra?* Przemówień na Forum Młodych było aż 16: *Znak czasu posoborowego Kościoła, Posłuszni Duchowi – Sprawcy naszej świętości, W poszukiwaniu współczesnego wizerunku kapłana, O potrzebę i kształt dialogu, Dlaczego nowa ewangelizacja?, Skąd zbawienie?, Wobec podstawowych pytań egzystencjalnych, O gospodarce w świetle Ewangelii, Ponownie wokół Eucharystii, W zadumie nad współczesnym Kościołem, Genus humanum arte et rationem vivit, O moralny wymiar „czwartej władzy”, Wyzwania przełomu tysiącleci przed Kościołem i światem, Jakich kapłanów potrzebuje XXI wiek?, Etyka i medycyna w służbie człowiekowi, Pytanie o sens ciągle aktualne.* Wprowadzenia do sesji historycznych to 17 wypowiedzi mających następujące tytuły: *W hołdzie Matce ludu śląskiego, Powrót do najnowszej historii Kościoła na Śląsku, 46. Międzynarodowemu Kongresowi Eucharystycznemu naprzeciw, Ku jedności Kościoła, Złoty jubileusz Alma Mater Seminariensis, Święci – nasi poprzednicy w wierze, Na drodze do millennium diecezji wrocławskiej, W hołdzie wielkiemu kardynałowi, Kolejny krok ku świętowaniu millennium diecezji wrocławskiej, W służbie Kościoła i narodu, W rocznicowym dniu – powrót do historii, Milenijna refleksja nad dziejami Kościoła wrocławskiego, Kolejny powrót do przeszłości Śląska, Inauguracja obchodów 300-lecia Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, W odpowiedzi na apel Jana Pawła II, W hołdzie Patronowi miasta, W hołdzie kardynałowi Bolesławowi Kominkowi (1903-1974) – w trzydziestą rocznicę śmierci,* oraz przemówienia na innych sesjach naukowych (6): *Ku integracji wiedzy o człowieku, Przyjaciel Boga i ludzi, Jedyne i powszechny Zbawiciel oraz jedyne i powszechny Jego Kościół, Kolejny powrót do Edyty Stein, Ku wspomnieniu pionierów jednoczenia Europy, Nowy powiew Ducha – Kościół w Europie Środkowo-Wschodniej w okresie pontyfikatu Jana Pawła II.* W sumie 55 przemówień.

Najliczniejszą grupę przemówień zawiera piąty rozdział książki – przemówienia okolicznościowe, których jest w sumie 107. Są tu przemówienia do hierarchów kościelnych (25), przemówienia do rektorów uczelni i nauczycieli akademickich (13), przemówienia na uroczystościach jubileuszowych i rocznicowych pracowników naukowo-dydaktycznych (20), przemówienia do promowanych doktorów i absolwentów (11), przemówienia do młodzieży akademickiej duchownej i świeckiej (13), przemówienia podczas uroczystości jubileuszowych i rocznicowych instytucji kościelnych (5), przemówienia podczas różnych poświęceń (5) oraz inne przemówienia okolicznościowe (15). Ostatnia grupa zamieszczonych w książce tekstów to wybrane listy urzędowe rektoratu Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Z ogromnej ilości listów wysłanych w ciągu dwunastu lat Autor zdecydował się zamieścić tutaj jedynie 30.

Niektóre wydarzenia na uczelni powtarzają się każdego roku, jak inauguracje i zakończenia roku akademickiego, Wrocławskie Dni Duszpasterskie, Forau Młodych, promocje doktorskie, święta Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy. Stąd musiały znaleźć się w nich pewne powtórzenia i podobne schematy myślowe.

Po zapoznaniu się z książką rodzi się u czytelnikawielki podziw dla pracowitości i systematyczności Księdza Rektora Ignacego Deca, aktualnie biskupa i ordynariusza diecezji Świdnickiej. Jego wielka umiejętność i mądrość podejmowania tak różnorodnych tematów oraz skrupulatne dokumentowanie wszystkiego i archiwizowanie przez wiele lat.

ks. Andrzej Małachowski

Ks. Marian Rusecki, *Pan zmartwychwstał i żyje. Zarys teologii rezurekcyjnej*, PAX, Warszawa 2006, ss. 284.

W istotę chrześcijańskiego wyznania wiary wpisuje się zasadnicza prawda o wyjątkowym wydarzeniu paschalnym, jakim jest zmartwychwstanie, które dało istotnie ważny impuls życia pierwotnej wspólnoty Kościoła i odtąd najgłębiej uzasadnia i motywuje religijne przekonania chrześcijan. Znaczenie tego faktu, potwierdzonego w rozmaity sposób przez świadectwo biblijne, trafnie i zarazem dogłębnie próbował wyrazić jako jeden z pierwszych Paweł Apostoł, kiedy uznał, iż w religijnej polemice, gdy stawką stają się elementarne problemy dotyczące egzystencji człowieka, wolno i należy na szali postawić – nie ryzykując bynajmniej ani sensu pracy apostoelskiej, ani też wiary człowieka – właśnie zmartwychwstanie Jezusa, który nie skończył przecież swojej działalności wraz ze śmiercią na krzyżu, ale w dalszym ciągu żyje we wspólnoty tego ludu, który postanowił ukształtować i zbawić. Chrześcijaństwo przychodzi bowiem do każdego człowieka z tą prawdą jako najszybciej zasymilowaną przez pierwotny Kościół, bo ona stanowi zasadniczy motyw wiary i znak tożsamości wspólnoty trwającej przy orędziu Jezusa Chrystusa. Dlatego też Paweł może retorycznie wołać: „a jeśli Chrystus nie zmartwychwstał, daremne jest nasze nauczanie, próżna jest także nasza wiara [...]” (1 Kor 15, 14), a w ślad za nim chrześcijanie wszystkich czasów będą podejmowali próby dociekania sedna tego, co stanowi oś wiary i rację istnienia Kościoła.

Zagadnienie zmartwychwstania Chrystusa zawsze interesowało przede wszystkim chrześcijan, co nie może budzić zdziwienia, jeśli się zważy na znaczenie, jakie ma rezurekcja dla wspólnoty wierzących. Tej problematyki nie mogła pominąć teologia dogmatyczna, biblistyka, apologetyka i teologia fundamentalna. Ale – trzeba to przyznać – była przedmiotem namysłu i rozmaitych spekulacji także tych, którzy upatrywali w próbach inspirowanych nade wszystko chęcią zdyskwalifikowania za każdą cenę relacji biblijnych dotyczących zmartwychwstania, możliwości – jak się im nazbyt optymistycznie wydawało – zakwestionowania wiarygodności boskiej misji Jezusa Chrystusa i istnienia Kościoła. W kontekst trwającego wciąż zainteresowania i debat niemających końca wpisuje się jako ważna w dyskusji dotyczącej istoty wiary rekomendowana praca, którą sam Autor traktuje jako esej zawierający syntezę współczesnej wiedzy o śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa, a także o konsekwencji tego wydarzenia dla rozumienia sensu egzystencji człowieka.

Ks. M. Rusecki – teolog KUL i Przewodniczący Stowarzyszenia Teologów Fundamentalnych w Polsce – od wielu lat bada między innymi zagadnienia chrystologii apologetycznej. Jego najnowsza publikacja jest cenną próbą uporządkowania całego dotychczasowego dyskursu naukowego, jaki się toczy w związku z problematyką zmartwychwstania, i zaprezentowania jej efektów na rodzimym gruncie, gdzie mimo dużego zapotrzebowa-